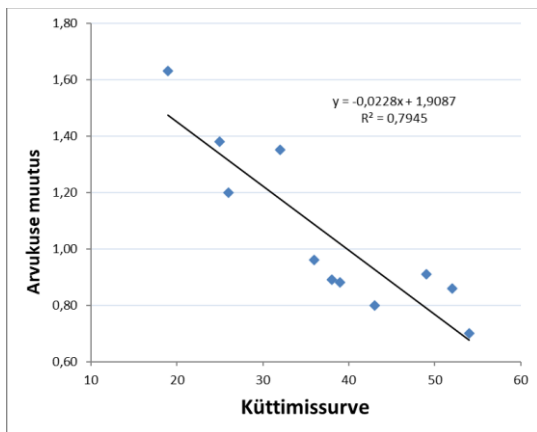

Ettepanek hundi küttimiskvoodi II osa kohta 2023. jahiaastal Alam-Pedja, Järva, Lõuna-Pärnumaa, Pärnu-Rapla, Põlva-Tartu ja Võru ohjamispiirkondades.

Koostaja: Keskkonnaagentuuri eluslooduse osakond

Asurkonna juurdekasv

Seireaastate lisandumisel on pidevalt täienenud andmejada, mille põhjal saab aina täpsemini hinnata küttimise mõju asurkonna arvukuse muutusele. Viimased 11 aastat on hundi arvukus olnud võrreldes varasemaga suhteliselt stabiilne ning suures ulatuses ei ole muutunud ka aastased juurdekasvunäitajad. Jooniselt 1 on näha, et küttimise ja arvukuse muutuse (järgneval aastal) vahel on tugev seos ($r=0,89$) ning et ligi 80% arvukuse muutusest on kirjeldatav küttimisega ($R^2=0,7945$) ning vaid 20% muude teguritega (jahiväline suremus, juurdekasv jne). Viimase 11 aasta vältel on asurkonna aastane juurdekasv kõikunud vaid $\pm 14\%$ (va aasta 2018, mil juurdekasv oli keskmisest 18% suurem), mis annab üsna head eeldused arvukuse muutuste üsna täpseks prognoosiks erineva küttimissurve korral.

Joonis 1. Küttimissurve ja arvukuse muutuse korrelatsioon. Vaadeldud ajavahemik 2011-2021.

Ettepaneku koostamise hetkeks (20.12.2023) on alates püsiva lumikatte saabumisest tehtud jäljevaatlustest ning kütitud isendite kohta kogutud andmetest lisandunud info põhjal Mandri-Eestis tuvastatud vähemalt 35 hundi pesakonna olemasolu käesoleval aastal (sigimishooaja algusest alates). Praeguste teadmiste juures oleks ca 160 hundi küttimine Mandri-Eestis eesmärgipärane ja samal ajal piisavalt turvaline arvestades kehtivas suurkiskjate kaitse ja ohjamise tegevuskavas toodud arvukuse soovitud vahemikku.

Hoolimata hundipesakondade suhtelisest kõrgest näitajast (suvi-sügis perioodi) on teatud ohjamispiirkondades hundi arvukus teadmata põhjustel osutunud lumeperioodi algusest madalamaks kui suvel kogutud andmestik näitas.

On väidetud, et hundi tekitatud kahjustuste ja hundi arvukuse vahel puudub seos ning et hundi küttimine ei too kaasa mitte oodatava kahjustuste vähenemise, vaid hoopis nende kasvu. Antud dokumendi lisas 1 on toodud vastavad korrelatsioonianalüüsid, mis mainitud väited ümber lükkavad.

Küttimisettepanek

Eelnevast lähtuvalt ning hundiasurkonna leviku ja arvukuse selgitamisel lisandunud teabest tulenevalt teeme ettepaneku korrigeerida küttimislimiiti järgmises mahus allpool loetletud ohjamispiirkondades või nende osades, vt ka tabel 1:

Alam-Pedja ohjamispiirkond – Emajõe ja Põltsamaa jõest lääne poole jäävas ohjamispiirkonna osas (nn. alampiirkonnas) on küttimissoovituse teise poole koostamise hetkeks limiidi esimene osa täielikult

realiseerimata. Lumeperioodi jooksul laekunud seireinfo kohaselt on mainitud ohjamispiirkonna osas (vt. loetelu allpool) hundi arvukus seni teadmata põhjustel oluliselt madalam, kui seda varemalt suvisügis perioodil hinnati. Lähtuvalt liigi madalast arvukusest piirkonnas soovitame Alam-Pedja ohjamispiirkonna allpool loetletud jahipiirkondades käesoleval jahihooajal hunte **mitte lubada küttida**:

Kolga-Jaani, Kõo, Leie, Lembitu, Tääksi, Põltsamaa (ohjamisalal olev jahipiirkonna osa, mis jääb Põltsamaa jõest läände), **Viiratsi** jahipiirkonna Tartu-Viljandi maanteest põhja poole jääv osa ning **Tännassilma** jahipiirkonna Tartu-Viljandi maanteest põhja poole jääv osa.

Järva ohjamispiirkond

Küttimissoovituse teise osa koostamise hetkel on küttimislimiidi esimene osa 12 isendit täielikult realiseeritud. Lisandunud jäljevaatlustest huntide arvukuse, leviku ja paiknemise kohta lumega perioodil on selgunud, et liigi arvukus on Järva ohjamisalal osutunud kõrgemaks kui varasem arvukushinnang näitas, mistõttu soovitame ohjamispiirkonnast **lubada küttida täiendavalt 10 hunti**. Hundijahti on lubatud pidada kogu ohjamispiirkonnas.

Lõuna-Pärnumaa ohjamispiirkond

Lõuna-Pärnumaa ohjamispiirkonnas on küttimissoovituse teise osa koostamise hetkeks küttimislimiidi esimese osa kuuest loast realiseeritud üks. Lisandunud jäljevaatlustest huntide leviku ja paiknemise kohta lumega perioodil on selgunud, et liigi arvukus on erinevatel põhjustel siiski madalam, kui seda varemalt suvisügis perioodil hinnati. Lähtuvalt hundi madalamast arvukusest piirkonnas soovitame Lõuna-Pärnumaa ohjamispiirkonnas hetkel kehtivat küttimislimiiti **vähendada 3 isendi võrra**.

Kaks isendit on jätkuvalt lubatud küttida **Lõuna-Pärnumaa** ohjamispiirkonnas, kuid järgnevate lisatingimustega:

- 1) Jahti on lubatud pidada ainult üksikisenditele;
- 2) Hundijahti on lubatud pidada **Kilingi-Nõmme, Massiaru, Ora, Orajõe, Surju, Tahkuranna ja Tali** jahipiirkonnas.

Põlva-Tartu ohjamispiirkond

Põlva-Tartu ohjamispiirkonnas on küttimissoovituse teise osa koostamise hetkeks realiseeritud 8-st küttimisloast 6. Lisandunud jäljevaatlustest huntide arvukuse, leviku ja paiknemise osas lumega perioodil on selgunud, et liigi arvukus on osutunud kõrgemaks, kui varasem arvukushinnang näitas. Samas on vajalik suunata edaspidist küttimist Järvelja loodusmaastikust väljapoole. Mainitud põhjusel soovitame Põlva-Tartu ohjamispiirkonnas **lubada küttida täiendavalt 2 isendit**.

Lisatingimused:

Käesoleval jahihooajal lubada olemasolev ja täiendav limiit realiseerida järgmistes jahipiirkondades **Ahja, Haaslava, Ilumetsa, Kauksi, Laheda, Mäe, Orava, Peri, Ruusa, Räpina, Taevaskoja, Veerksu, Veriora, Värskä**.

Pärnu-Rapla ohjamispiirkond

Pärnu-Rapla küttimissoovituse teise osa koostamise hetkeks on küttimislimiidi esimene osa 10 isendit täielikult realiseeritud. Lisandunud jäljevaatlustest huntide arvukuse, leviku ja paiknemise kohta lumega perioodil on selgunud, et liigi arvukus on osutunud kõrgemaks, kui varasem arvukushinnang näitas. Mainitud põhjusel soovitame Pärnu-Rapla ohjamispiirkonnas **lubada küttida täiendavalt 6 isendit**. Hundijahti on lubatud pidada kõigis jahipiirkondades.

Võru ohjamispiirkond

Võru ohjamispiirkonnas on kütmissoovituse teise osa koostamise hetkeks realiseeritud 12-st kütmissloast 8. Lisandunud jäljevaatlustest huntide arvukuse, leviku ja paiknemise kohta lumega perioodil on selgunud, et liigi arvukus on osutunud kõrgemaks, kui varasem arvukushinnang näitas. Seetõttu soovitame lubada lisaks kehtivale küttemislimiidile **küttida täiendavalt 2 isendit**. Hundijahti on lubatud pidada kogu ohjamispiirkonnas.

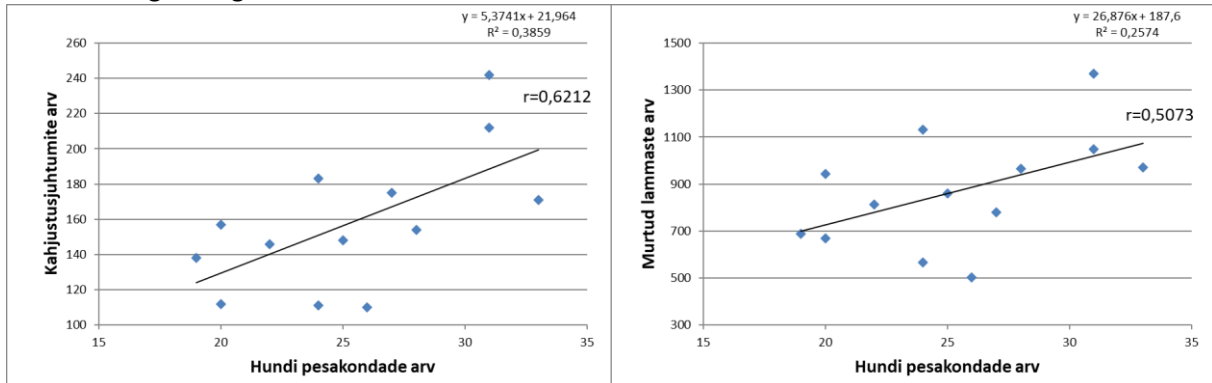
Tabel 1. Küttemislimiidi 1. ja 2. osa jaotus ohjamispiirkonniti 2023. a jahihooajal.

Nr	Ohjamisala	1. limiit	2. limiit	lisamärkused
1	Alam-Pedja	8	-4	Kehtiv küttemislimiit ohjamispiirkonna läänepoolses osas tühistada
2	Ida-Harju	10		
3	Hiiu	0		
4	Ida-Viru	7		
5	Järva	12	10	Kõik jahipiirkonnad
6	Lõuna-Läänemaa	7		
7	Lõuna-Pärnumaa	6	-3	Kehtiv küttemislimiit osaliselt tühistada
8	Viljandi-Valga	7		
9	Harju	12		
10	Lääne-Pärnumaa	10		
11	Lääne-Viru	9		
12	Pärnu-Rapla	10	6	Kõik jahipiirkonnad
13	Pärnu-Viljandi	0		
14	Saare	0		
15	Tartu-Jõgeva	3		
16	Põlva-Tartu	8	2	Hundijahti võib pidada Ahja, Haaslava, Ilumetsa, Kauksi, Laheda, Mäe, Orava, Peri, Ruusa, Röpina, Taevaskoja, Veerksu, Veriora, Värskas jahipiirkonnas
17	Valga-Tartu	10		
18	Võru	12	2	Kõik jahipiirkonnad
19	Viru	5		
20	Põhja-Läänemaa	3+5		
	Kokku	144	13	

LISA 1

Kahjustuste seos hundi arvukusega

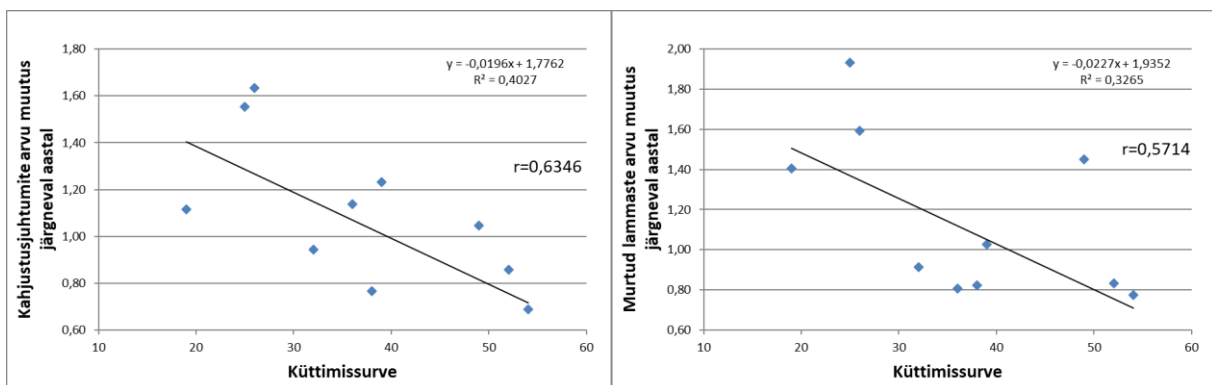
Avalikkusele on korduvalt esitatud väiteid, justkui hundi tekitatud kahjustuste hulga ja hundi arvukuse vahel puudub seos või et see seos on nõrk. Joonisel 2 on toodud aastatel 2010-2022 hundi tekitatud kahjustusjuhtumite arvu ja murtud lammaste arvu seosed hundi arvukusega. Mõlemal juhul väljendub selge positiivne seos. Korrelatsioonikordaja r väärtuse jäämisel vahemikku 0,5-0,7 peetakse seda keskmise tugevusega seoseks.

Joonis 2. Hundi arvukuse ja kahjustuste vaheline korrelatsioon. Vaadeldud ajavahemik on 2010-2022.

Küttimise mõju hundi tekitatud kahjustustele

Sarnaselt eelpooltoodule on avalikkusele esitatud ka väiteid, justkui hundi küttimine ei täida üht olulist eesmärki vähendada kahjustusi, vaid hoopis suurendab seda. Joonisel 3 on toodud aastatel 2011-2021 hundi kahjustusjuhtumite arvu ja murtud lammaste arvu muutuste seosed hundi küttimissurvega (kütitud isendite arv asurkonna arvukusest sügisel) eelneval aastal. Mõlemal juhul väljendub selge negatiivne keskmise tugevusega seos, ehk siis suurema küttimissurve korral on kahjustused järgneval aastal kahanenud ja vastupidi. Juhul, kui küttimine suurendaks kahjustusi, oleks seos hoopis positiivne.

Joonis 3. Küttimissurve ja kahjustuste hulga muutuste vaheline korrelatsioon. Vaadeldud ajavahemik on 2011-2021.